

заборгованості та про виправдане їх акумулювання на балансі підприємства.

Отже, якісне обліково-аналітичне забезпечення дозволяє ефективно здійснювати управління дебіторською та кредиторською заборгованістю підприємства.

Література

1. Чорненька О. Б. Основні аспекти обліково-аналітичного забезпечення управління заборгованістю підприємства / О. Б. Чорненька // Наукові записки - 2016. - № 1. - С. 226–234. 2. Дублей В.В. Необхідність управління дебіторською та кредиторською заборгованостями в сучасних умовах / В.В. Дублей, М.М. Гуменюк // Міжнародний науковий журнал “Науковий огляд”. – 2016. - №11(32). – С.1-9.

Шпілька О.С.,

студ. гр. МА-34,

Національний університет “Львівська політехніка”.

Науковий керівник – Нашкерська М.М.,

к.е.н., доцент кафедри обліку та аналізу

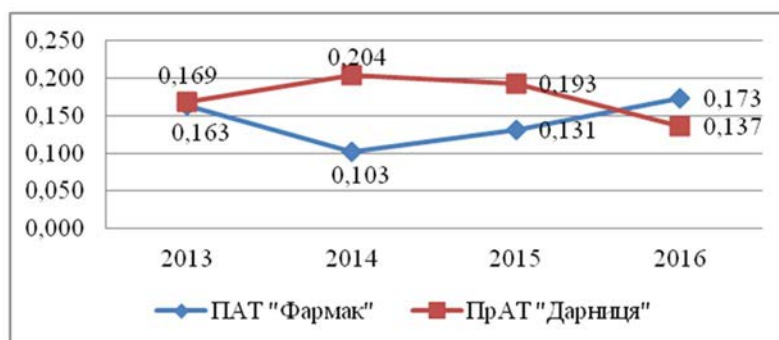
ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ПОКАЗНИКІВ РЕНТАБЕЛЬНОСТІ АКТИВІВ ПАТ “ФАРМАК” І ПРАТ “ДАРНИЦЯ”

Мета функціонування будь-якого підприємства – отримання прибутку. Менеджери, інвестор прагнуть знати, чи є прибутковим підприємство і чи є вигідним функціонування підприємства. Одним з показників, які допомагають це дізнатися є рентабельність. Це відносний показник ефективності виробництва, який вказує на якість управлінських рішень у операційній, фінансовій та інвестиційній діяльності і розраховується як відношення прибутку до витрат. Різні показники рентабельності можуть свідчити про ефективність різних ділянок роботи менеджменту.

Метою нашого дослідження є аналіз динаміки показників рентабельності активів двох фармацевтичних підприємств – ПАТ “Фармак” та ПрАТ “Дарниця”. Коефіцієнт рентабельності активів розраховується як відношення чистого прибутку до середнього обсягу активів. Динаміка коефіцієнтів рентабельності ПАТ “Фармак” та ПрАТ “Дарниця” зображена на рис.1

Для того, щоб пояснити зміну коефіцієнта рентабельності в розрізі часу варто зазначити, які фактори можуть вплинути на рентабельність активів. По-перше, обсяг чистого прибутку, який у свою чергу

визначається обсягами отриманого доходу від реалізації та собівартості реалізованої продукції. Якщо розмір чистого прибутку зростає при незмінному обсязі активів, рентабельність також буде зростати. Якщо ж падає, то рентабельність буде спадати. Наступним фактором є середньорічний обсяг активів, на який впливають обсяги оборотних та необоротних активів. Якщо середньорічний обсяг активів буде зростати за інших рівних умов, то рентабельність активів спадатиме.

Рис. 1. Динаміка коефіцієнтів рентабельності підприємства ПАТ "Фармак" та ПрАТ "Дарниця" у період 2013-2016 рр

Так, на ПрАТ "Дарниця" показник рентабельності активів у 2014р. порівняно з 2013 р. збільшився у 1,2 рази і склав 0,204. Ця позитивна тенденція була спричинена зростанням чистого прибутку підприємства. У цьому періоді темпи зростання чистого прибутку склали 48 %, в той час як активи підприємства зросли лише на 22%. Тобто збільшення обсягів інвестованого капіталу генерує збільшення обсягів чистого прибутку вдвічі. Водночас у структурі активів – необоротні активи зросли на 1 %, а оборотні на 45%, в той час як дохід від реалізації продукції збільшився лише на 2%. Тобто компанія вкладає гроші у запаси, готову продукцію, а обсяг реалізації продукції не збільшується. Ці тенденції вплинули на формування фінансового результату наступного періоду. Так, у 2015р. чистий прибуток збільшився на 30 %, а активи підприємства на 37 %. Отже, активи підприємства у цьому періоді генерують менший прибуток, ніж у 2014р. Показник рентабельності підприємства у 2015 р. зменшився на 5,6 % і склав 0,193. Аналогічні тенденції збереглися і у наступному періоді. У 2016р. активи підприємства зросли на 25 %, а чистий прибуток – на 11%, відповідно рентабельність активів зменшилася до 0,137 (на 29 % порівняно з попереднім роком).

Протилежні тенденції склалися на ПАТ "Фармак". У 2014р. порівняно з попереднім роком показник рентабельності зменшився на 37 % і склав 0,103. Падіння показника рентабельності пов'язане із тим, що чистий прибуток підприємства збільшився лише на 20 %, в той час як активи

зросли на 26 %. В структурі активів - необоротні зросли на 16 %, а оборотні на 40%. Проте паралельно зросла і виручка від реалізації продукції. Тобто, на підприємстві здійснювалися інвестиції у необоротні активи, а нарощення оборотних було пов'язане із збільшенням обсягів виробництва і реалізації продукції. У наступному 2015 році прибуток підприємства збільшився на 68 %, а активи зросли лише на 31 %, відповідно показник рентабельність активів зріс на 27 % і склав 0,131. У 2016 р. на ПАТ “Фармак” інвестиції у необоротні активи сприяли зменшенню собівартості продукції. У цьому періоді активи підприємства збільшилися на 26 %, а чистий прибуток на 67 %, що і спричинило стрімке зростання показника рентабельності активів до рівня 0,173.

Таким чином, обидва фармацевтичні підприємства ПАТ “Фармак” і ПрАТ “Дарниця”, які працюють в однакових умовах, отримують протилежні фінансові результати. Причиною покращення фінансового стану ПАТ “Фармак” є зменшення собівартості продукції, яке вдалося досягнути в результаті оновлення обладнання і оптимізації структури активів. На відміну від ПрАТ “Дарниця” на ПАТ “Фармак” збільшення обсягів оборотних активів пов'язане із нарощенням обсягів виробництва і реалізації продукції. Для покращення результатів діяльності менеджменту ПАТ “Дарниця” варто звернути увагу на оптимізацію структури активів підприємства, зокрема оборотних.

Література

1. ПАТ “Фармак” [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://farmak.ua/>
2. ПрАТ “Дарниця” [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.darnitsa.ua/>